

zareestrovano майже 120 млн. прибутків, здійснених людьми старшого віку. Основними постачальниками цієї категорії туристів є США, Канада, Японія та країни Європейського Союзу. Населення цих країн, незважаючи на швидкі темпи старіння, залишається фізично активним і, що не менш важливо, краще забезпеченим.

Поступове збільшення кількості працюючих, забезпечення більш високого доходу на кожного члена сім'ї, підвищення тривалості оплачуваної відпустки та гнучкість робочого часу поступово розширяють такі сегменти туристичного ринку, як поїздки з метою відпочинку і в період відпусток, відвідування тематичних парків і культурних заходів, здійснення ділових поїздок, короткочасних подорожей і маршрутів вихідного дня тощо.

Зростання рівня освіти збільшує потяг людини до знань, зацікавленість іншою культурою викликає бажання подорожувати і отримувати нові враження.

Одним із найважливіших чинників, що впливає на розвиток як внутрішнього, так і міжнародного туризму, є добробут населення. Існує чіткий зв'язок між тенденцією розвитку туризму, загальним економічним розвитком і особистими доходами громадян. Туристичний ринок дуже відчутний до змін в економіці. За стабільних цін зростання особистого споживання на 2,5% збільшує витрати на туризм на 4%, а зростання особистого споживання на 5% - на 10%.

Щорічне збільшення доходів громадян України приведе до більш інтенсивної туристичної діяльності і, зокрема, до збільшення кількості споживачів з високими доходами. В майбутньому населення України буде характеризуватися як таке, що має підвищену якість життя. Відпочинок, подорожі, мистецтво, культура стануть основними елементами, які заповнять вільний час людини.

Бутова Є. М.

к.е.н., ст.викл. Омельченко Г. Ю.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ЙОГО ОЗНАКИ

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я психологічне здоров'я людини означає стан благополуччя, при якому може бути реалізований власний потенціал індивіда і можливість справлятися з життєвими стресами зберігаючи продуктивність своєї роботи, а також здатність робити внесок у суспільне життя.

Саме поняття «психічне здоров'я» не може бути вичерпним ні з медичного погляду, ні за психологічними критеріями, з огляду на те, що в ньому завжди відображаються як суспільні, так і групові норми, які регламентують духовне

життя людини.

Всесвітня організація охорони здоров'я, розкриваючи зміст поняття психічне здоров'я, звертає увагу на наступні моменти: психічне здоров'я – це не тільки відсутність психічних розладів; без психічного здоров'я немає здоров'я фізичного; психічне здоров'я визначається рядом соціально-економічних і біологічних факторів.

Рівень психічного здоров'я людини в кожен момент його життя визначається численними соціальними, психологічними і біологічними факторами. Погіршення психічного здоров'я пов'язане з швидкими соціальними змінами, стресовими умовами на роботі, соціальним відчуженням, ризиками психічного і фізичного насильства, навколишнім інформаційним середовищем.

Критерії психічного здоров'я формуються на основі запропонованої психологами в 60-і роки ХХ століття концепції «позитивного психічного здоров'я». В основі цієї концепції поставлений аналіз здорового функціонування особистості як позитивного процесу, що володіє самостійною цінністю і змістовно описуваного через поняття самореалізації, самоактуалізації (К. Гольдштейн, А. Маслоу, Ш. Бюллер), повноцінного людського функціонування (К. Роджерс), автентичності (Дж. Бюдженраль), прагнення до сенсу (В. Франкл).

Зигмунд Фрейд визначав психічне здоров'я як «здатність до кохання і роботи». В даному визначенні відображається енергетична модель психіки, створена Фрейдом, в якій здоровий розвиток засновано на сублімації, тобто ефективному перерозподілі енергії лібідо на конструктивні життєві цілі (творчість і близькість з іншими людьми).

Всесвітня організація охорони здоров'я виділяє наступні критерії психічного здоров'я: усвідомлення і відчуття безперервності, постійності та ідентичності свого фізичного і психічного «Я»; почуття сталості та ідентичності переживань в однотипних ситуаціях; критичність до себе і своєї власної психічної продукції (діяльності) і її результатами; відповідність психічних реакцій (адекватність) силі і частоті навколишніх впливів, соціальним обставинам і ситуаціям; здатність до самоуправління поведінкою відповідно до соціальних норм, правил, законів; здатність планувати власну життєдіяльність і реалізовувати ці плани; здатність змінювати спосіб поведінки в залежності від зміни життєвих ситуацій і обставин.

Перераховані характеристики свідчать про ступінь досконалості і зрілості особистості.

Для прикладних цілей достатнім є так зване «функціональне визначення здоров'я», засноване на підході Т. Парсонса (Talcott Parsons, 1958 г.) і те, що виходить з еволюційної теорії уявлення про «дисфункції», згідно з яким «під психічним здоров'ям розуміється здатність людини повноцінно функціонувати в основних соціальних ролях».

Такий підхід до здоров'я має ряд важливих для практики наслідків: відносність здоров'я, що припускає відсутність «абсолютного» психічного

здоров'я. Це означає, що немає людини, яка могла б зберігати своє психічне здоров'я в будь-яких соціальних ролях або ситуаціях; обмеженість підходу соціокультурними нормами суспільства або соціальної групи; функціональне розуміння психічного здоров'я не має на увазі повну відсутність симптомів психічного розладу, а лише констатує, що така симптоматика, якщо вона є, не викликає соціальної або поведінкової дисфункції.

Будьте завжди в гарному настрої. Посмішка, сміх це також показники здоров'я, стабільності, успіху в житті. З ними легше подолати неприємності.

Варавіна Ю.В.

канд. ек. наук, доц. Антоценкова В.В.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИЗМУ В СВІТІ

Країни з природними цінностями явно мають конкурентну перевагу в залученні туристів. В оцінці індексу конкурентоспроможності подорожей і туризму (Travel & Tourism Competitiveness Report) входять ряд заходів щодо привабливості, включаючи кількість об'єктів природної світової спадщини ЮНЕСКО, показник якості природного середовища, який визначає красу його ландшафту, багатство фауни в країні, оцінку загального обсягу відомих видів тварин та відсоток національних заповідних територій, що відповідає масштабам національних парків та заповідників.

Індустрія подорожей та туризму (Т&Т) відіграє життєво важливу роль у світовій економіці та функціонуванні територіальних громад. У 2018 році галузь допомогла створити 10,4% світового ВВП і подібну частку зайнятості, і показала величезну стійкість протягом останнього десятиліття. Основою цього розширення та відносної стійкості є постійне зростання середнього класу в Азії та інших частинах світу. У найближче десятиліття, як очікується, внесок галузі у ВВП зросте майже на 50%. На фоні цього розширення, державним та місцевим органам влади, лідерам галузі та іншим зацікавленим сторонам доведеться приділяти пильнішу увагу конкурентоспроможності Т&Т, щоб охопити цей зростаючий ринок. Хоча урядовим та діловим суб'єктам потрібно буде розглянути, які важелі конкурентоспроможності вони можуть активувати, щоб зберегти або завоювати частку ринку, особливу увагу слід приділити підтримці туристичної інфраструктури, послуг та активів. У міру збільшення кількості ділових та туристичних подорожей у всьому світі, необхідно покращувати конкурентоспроможність поряд із ретельним плануванням управління туризмом. Результати дослідження Travel & Tourism Competitiveness Index 2019 служать інструментом для тих, хто розробляє політику підприємств сфери туризму та інших зацікавлених сторін для розуміння необхідних дій, що забезпечать зростання цього важливого сектору.